

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

سیوطی

جلسه ۸۴

استاد: وافی یزدی

موضوع: اشتغال

حالت های نصب و رفع در اسم مشتغل عنه:

۱- لزوم نصب

۲- لزوم رفع

۳- رجحان نصب:

الف- اگر اسم مقدم، قبل از فعل طلبی بیاید: زیداً اضر به - عمراً لا تهنه - خالداً اللهم اغفر له

نکته: در دو مورد، گرچه معنای طلب وجود دارد، اما رجحان نصب وجود ندارد بلکه رفع اسم مقدم

واجب است:

مورد اول: اگر اسم مقدم قبل از اسم فعل بیاید: زیدٌ دراکه

مورد دوم: اگر اسم مقدم قبل از فعل امری بیاید که معنای عموم دارد: السارق و السارقة فاقطعوا

أیدیهما (هر زن و مرد سارق...)

ب- اگر اسم مقدم، بعد از ادواتی قرار گیرد که غالباً بر سر فعل می آیند (مثل همزه استفهام) البته به شرطی که

فاصله ای بین اسم و ادوات ماقبلش نباشد (مگر در ظرف): أبشراً منّا واحداً تتبعه

ج- اگر اسم مقدم به معمول فعل متصرفی که در جمله ماقبل است عطف شود البته به شرطی که فاصله ای بین

دو جمله نباشد: ضربتُ زیداً و عمراً أکرمته (نصب رجحان دارد تا تناسب بین دو جمله ای که به هم عطف

شده اند رعایت شود).